

afdeling
Ruimtelijk beleid en advies

steller
S.A.M. van der Maden

gouda
5 december 2023

dossiernummer
7730

telefoon
0631284344

onderwerp
Omgevingsprogramma zonne-energie Gouda

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het kennis nemen van het ontwerp omgevingsprogramma zonne-energie Gouda, de hierin opgenomen hoofdstukken over lokaal eigendom en het RES programma zon op veld.
2. Geen wensen en bedenkingen kenbaar maken ten aanzien van het ontwerp omgevingsprogramma zonne-energie.

Toelichting

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Inleiding

Op 30 juni 2021 heeft de gemeenteraad met vier andere gemeenten in de regio Midden-Holland de ambities voor het realiseren van grootschalige opwek van hernieuwbare energie vastgelegd in de Regionale Energiestrategie Regio Midden-Holland (RES 1.0). Hierin is vastgelegd dat zo veel als mogelijk energie zal worden opgewekt met zonnepanelen op daken, gebouwen en infrastructuur. Ook is hierin vastgelegd dat zo min mogelijk zon op land (nu “zon op veld”) gerealiseerd wordt en dat grootschalige windturbines alleen in het uiterste geval ontwikkeld kunnen worden.

Het is duidelijk geworden dat de doelstelling voor 2030 niet wordt gehaald met alleen zon op dak en infrastructuur. Daarom werkten de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenewaard, Waddinxveen en Zuidplas, provincie Zuid-Holland en de waterschappen Schieland en de Krimpenewaard, Rijnland en Stichtse Rijnland het afgelopen jaar gezamenlijk aan beleid voor zonnevelden. Diverse stakeholders en inwoners dachten mee. Naar verwachting nemen de colleges van de regiogemeenten in februari/maart 2024 een besluit over het vaststellen van een omgevingsprogramma zon op veld.

Nota Bene: het programma zonne-energie gaat niet over windenergie. In de RES 1.0 is vastgelegd dat de regio de gestelde doelen voor 2030 eerst probeert te behalen met zon op grote daken en zon langs infrastructuur. Pas als dit niet voldoende oplevert, wordt gekeken naar de reservegebieden voor windenergie.

Regionale afspraken voor ‘zon op veld’

Om de regionale doelstelling van de RES Midden-Holland voor 2030 toch te kunnen halen, hebben de samenwerkende gemeenten gekeken naar zonnevelden. De insteek van het programma is om ‘zon op veld’ locaties alleen op logische plekken - volgens de zonneladder - en onder strenge en duidelijke voorwaarden toe te staan. Bij het opstellen van dit regionale beleid hebben stakeholders en inwoners in april, mei en juni meegedacht. Dit gaat onder andere om agrariërs, energiecoöperaties, projectontwikkelaars en milieuorganisaties.

Bijlagen:

1. Omgevingsprogramma zonne-energie Gouda
2. Concept Programma zon op veld RES Midden-Holland
 - 2.1. Samenvatting verslag participatietraject
 - 2.2. Tabellen en grafieken participatietraject
 - 2.3. Verslag participatietraject programma zon op veld
 - 2.4. Infographic participatietraject programma zon op veld
 - 2.5. Overige bijlagen Programma zon op veld
3. brief Potjer zonneladder in lijn met Zuid-Hollandse praktijk

Goudse bundeling van beleid

Het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda is een bundeling van bestaande en nieuwe beleidsregels rondom het thema zonne-energie. Het omgevingsprogramma stimuleert de opwek van (grootschalige) hernieuwbare energie in Gouda, stimuleert de deelname van lokale partijen/inwoners aan opwekprojecten en leidt deze initiatieven in goede banen. Hiermee levert Gouda de Goudse bijdrage aan de doelstelling van de RES 1.0 om in 2030 0,435 TWh aan duurzame elektriciteit in de RES regio Midden-Holland op te wekken.

In het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda zijn het beleidskader Lokaal eigendom en het RES programma zon op veld opgenomen. Voor het programma zon op veld zijn voor alle Midden-Holland gemeenten kansrijke gebieden in kaart gebracht. Voor de gemeente Gouda zijn twee gebieden op kansrijkheid onderzocht: de locatie Gouda buitengebied (rondom sportvereniging de Donk) en locatie Noorderhout. Hiervan is het Noorderhout benoemd als niet kansrijk en de locatie Gouda buitengebied als wel kansrijk.

In RES verband is de afspraak gemaakt dat het RES omgevingsprogramma zon op veld aan de gemeenteraden wordt aangeboden, omdat voor sommige gemeenten geldt dat het programma ingrijpende gevolgen kan hebben. In RES verband is daarom afgesproken dat in alle gemeenten onverplicht de voorhangprocedure wordt toegepast; de raad is in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van het besluit kenbaar te maken aan het college.

Uitvoering

Hoofdstuk 7 beschrijft een aantal actiepunten die de overgang van beleid naar uitvoering toelichten. Bijvoorbeeld:

- Stimuleren van grootschalige zon-op-dak projecten (bijvoorbeeld bij bedrijven).
- Onderzoeken in hoeverre op termijn eisen aan energie-opwek kunnen worden gesteld bij (her)ontwikkeling.

2 Argumenten

2.1 Argumenten

1.1 Het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda is een bundeling van oude en nieuwe beleidsregels.

Het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda is gebaseerd op bestaande beleidsregels van het Rijk, de provincie en van Gouda. Nieuw beleid dat is toegevoegd in het omgevingsprogramma: het beleidskader Lokaal eigendom, het RES programma zon op veld en een Goudse uitwerking van de zonneladder.

1.2 Het omgevingsprogramma zonne-energie stimuleert (grootschalige) opwek van hernieuwbare energie in Gouda.

Het omgevingsprogramma zonne-energie bevat een lijst met acties die nu al worden uitgevoerd om hernieuwbare zonne-energie initiatieven te stimuleren. Daarnaast zijn er nieuwe acties opgenomen voor de korte-, middel lange- en lange termijn. Deze actiepunten dragen bij aan het stimuleren van initiatieven. Daarnaast past dit programma goed bij overige ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de evaluatie van de regeling Erfgoed en duurzaamheid die nu gaande is; deze evaluatie kan leiden tot versoepeling van regels rondom opwek.

1.3 Het omgevingsprogramma zonne-energie leidt initiatieven van hernieuwbare zonne-energie in goede banen.

Het omgevingsprogramma zonne-energie informeert bewoners en bedrijven over het opwekken zonne-energie. Het beleid dat is opgenomen in het omgevingsprogramma moet er voor zorgen dat het voor initiatiefnemers helder is wat Gouda als wenselijk beschouwt. Het beleid Lokaal eigendom in hoofdstuk 6 geeft ontwikkelaars de ruimte om met de gemeente en de lokale omgeving afspraken te maken over het meedelen in de maatschappelijke en financiële baten van het project. Zo kan er worden voorkomen dat op onwenselijke locaties of op onwenselijke wijze hernieuwbare zonne-energie initiatieven worden gerealiseerd.

2.1 Het vaststellen van een omgevingsprogramma is een bevoegdheid van het college van BenW.

Het vaststellen van een omgevingsprogramma is een bevoegdheid van het college van BenW. In RES verband is echter de afspraak gemaakt dat het RES omgevingsprogramma zon op veld aan de gemeenteraden wordt aangeboden, omdat voor sommige gemeenten geldt dat het programma ingrijpende gevolgen kan hebben. Daarom wordt de 'wensen en bedenkingen-procedure' van artikel 169, vierde lid, Gemeentewet ("voorhangprocedure") hierbij onverplicht toegepast.

3 Kanttekeningen

3.1 Kanttekeningen

1.1 Initiatieven tot het ontwikkelen van hernieuwbare zonne-energie kunnen mogelijk leiden tot discussie of weerstand oproepen bij omwonenden.

Zonne-energieprojecten hebben invloed op de openbare ruimte en dus ook impact op bewoners. In het voorliggende omgevingsprogramma is zo veel als mogelijk rekening gehouden met alle wensen van de verschillende overheden, maatschappelijke partners en inwoners die hebben deelgenomen aan het participatietraject. Daarnaast regelt het beleidskader Lokaal eigendom dat omwonenden deelnemen aan dergelijke projecten, zodat zij er van mee kunnen profiteren.

1.2 De impact van het omgevingsprogramma om de hernieuwbare energie opwek te stimuleren is afhankelijk van de aanpak van netcongestie.

In Gouda is op dit moment nog geen sprake van problematische congestie van het energienet. Echter, het is de verwachting dat dit in de toekomst wel zal gebeuren. Het is daarom van groot belang om bij grootschalige hernieuwbare energieprojecten Stedin te betrekken bij de ontwikkeling om zo aan te kunnen sluiten bij de investeringsplannen die Stedin heeft om netten uit te breiden en te verzwaren.

Voor de RES 1.0 is al een netimpactanalyse uitgevoerd en ligt er een investeringsplan voor het hele werkgebied van Stedin om de capaciteit op het middenspanningsnet uit te breiden. Daarnaast heeft Stedin inmiddels ook laten weten waar in Gouda distributie- en verdeelstations moeten worden bijgeplaatst om het laagspanningsnet op voldoende niveau te krijgen. Met al deze maatregelen is de verwachting dat het elektriciteitsnet de grotere vraag en aanbod van elektriciteit aan kan.

1.3 Het beleidskader lokaal eigendom is geldig voor initiatieven van alle vormen van hernieuwbare energie. Echter: het programma zon op veld ziet nu alleen op opwek van zonne-energie en niet van bijvoorbeeld windenergie.

Er is gekozen om het beleidskader Lokaal eigendom op te nemen in het omgevingsprogramma zonne-energie, omdat andere vormen van het opwekken van hernieuwbare energie in Gouda nu niet nadrukkelijk gestimuleerd worden. Mocht dit in de toekomst veranderen, dan is dit omgevingsprogramma van toepassing.

2.1 Dit programma is in lijn met het landelijke bestuursakkoord over de voorkeursvolgorde voor het opwekken van zonne-energie.

Demissionair minister De Jonge heeft op 26 oktober 2023 in een kamerbrief, mede namens demissionair minister Jetten, kenbaar gemaakt dat het Rijk, provincies (IPO), gemeenten (VNG) en waterschappen (UvW) afspraken hebben gemaakt over onder andere het juridisch verankeren van de aangescherpte Voorkeursvolgorde Zon zoals toegezegd in de zonnebrief van 6 juli 2023. Gedeputeerde Potjer van Zuid-Holland heeft in een brief (*bijlage 3*) laten weten dat de afspraken in het bestuursakkoord in lijn zijn met de staande praktijk in de energieregio's van Zuid-Holland en met het omgevingsbeleid van Zuid-Holland. Het Zuid-Hollandse omgevingsbeleid en de uitvoering van de Zuid-Hollandse RES'en hoeft dus niet te worden aangepast naar aanleiding van het betreffende bestuursakkoord

4 Juridische- / financiële gevolgen

Aan het programma zon op veld en de besluitvormingsprocedure onder de Omgevingswet, hebben juristen van de provincie Zuid Holland, het Nationaal Programma RES, Rho Advies en de gemeente adviserend bijgedragen.

Financiering van de uitvoering van het programma zon op veld wordt – naast de middelen die vanuit het Nationaal Programma RES beschikbaar worden gesteld - door de vijf gemeenten gezamenlijk gedekt. Gouda zet hiervoor middelen uit het programma Energietransitie in. De overige onderdelen van het programma zonne-energie worden volledig gedekt uit het programma energietransitie.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Uitvoering van het omgevingsprogramma heeft geen directe personele of organisatorische gevolgen. Uitvoering betekent een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelen van de gemeente. Het programma heeft geen specifieke gevolgen voor mensen met een beperking.

6 Communicatie / interactiviteit

Na vaststelling van het omgevingsprogramma zonne-energie Gouda zal een publieksvriendelijke en toegankelijke samenvatting worden gemaakt. Deze zal worden gedeeld via de reguliere Goudse kanalen, de regionale communicatiekanalen en op de website Maak Gouda Duurzaam.

Betrokken eigenaren (in Gouda 1 eigenaar) ontvangen een brief van de betreffende gemeente. Daarnaast zal het omgevingsprogramma op de voorgeschreven wijze worden bekend gemaakt.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
De secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve